

Sygn. akt VIII U 580/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Jolanta Łanowy - Klimek
Protokolant	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 1 marca 2019 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje odwołującej H. K. prawo do rekompensaty do emerytury.

(-) Sędzia Jolanta Łanowy – Klimek

Sygn. akt. VIII U 580/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 1 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej H. K. przyznania prawa do rekompensaty z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych argumentując, że ubezpieczona nie udowodniła wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany i przyznania jej prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczona wskazywała, że w całym okresie zatrudnienia w Szpitalu (...) w B., tj. od 1 lipca 1979 r. do 21 grudnia 2018 r., wykonywała pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako technik elektroradiologii.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona H. K., urodzona (...), jest uprawniona do emerytury od 1 sierpnia 2018 r. na podstawie decyzji (...) Oddział w Z. z 20 sierpnia 2018 r., w której przyznano ubezpieczonej zaliczkę na poczet przysługującej emerytury.

Decyzją z 4 stycznia 2019 r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej oraz podjął wypłatę świadczenia od 1 grudnia 2018 r., tj. od miesiąca, w którym złożyła wniosek.

W dniu 28 stycznia 2019 r. ubezpieczona złożyła wniosek o prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją z 1 marca 2019 r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej prawa do rekompensaty, argumentując iż nie udowodniła na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej do stażu pracy w szczególnych warunkach żadnego okresu zatrudnienia, w tym okresu pracy w Szpitalu (...) w B. od 1 lipca 1979 r. do 30 września 1990 r. na stanowiskach technika elektroradiologii i starszego technika elektroradiologii, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracodawca nie powołał się na odpowiednie rozporządzenie resortowe z podaniem działu, pozycji i punktu gdzie figurują podane stanowiska pracy. Ponadto organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia ubezpieczonej u ww. pracodawcy w okresie od 1 października 1990 r. do 31 grudnia 2018 r. na stanowisku kierownika zespołu techników rtg, ponieważ praca ta wiąże się nie tylko z nadzorowaniem pracowników, lecz również z wykonywaniem czynności organizacyjnych, do których należą między innymi czynności kadrowe oraz inne prace administracyjno-biurowe nieobjęte wykazem stanowisk załączonych do rozporządzenia resortowego.

Sąd ustalił, iż ubezpieczona w okresie od 1 lipca 1979 r. do 31 grudnia 2018 r. była zatrudniona w Szpitalu (...) w B.. W okresie od 1 lipca 1979 r. do 28 lutego 1990 r. pracowała jako technik rtg, w okresie od 1 marca 1990 r. do 30 września 1990 r. jako starszy technik rtg, a od 1 października 1990 r. do 21 grudnia 2018 r. jako kierownik zespołu techników rtg.

Ustalono, że ubezpieczona w rzeczywistości w całym okresie zatrudnienia w Szpitalu (...) w B. wykonywała obowiązki technika elektroradiologii, do których należało w szczególności: wykonywanie zdjęć rtg, mamografii, tomografii, wywoływanie i obróbka zdjęć (prace w ciemni), przygotowywanie odczynników, asystowanie lekarzom przy wlewach kontrastowych. Ubezpieczona wykonywała zdjęcia w pracowni, a także na oddziałach, przy łózkach. Podczas pracy przy aparacie rtg stosowano parawany i ściany ołowiowe, a nadto wymagane było noszenie fartuchów ochronnych. W ciemni technicy rtg pracowali w maskach oraz okularach. Praca technika rtg wiązała się z narażeniem na promieniowanie jonizujące oraz opary chemiczne. W momencie objęcia przez odwołującą stanowiska kierownika zespołu techników rtg, nadal wykonywała ona obowiązki technika rtg. Dodatkowo wykonywała czynności związane z zaopatrzeniem zakładu w sprzęt i środki, brała udział w codziennej odprawie z udziałem kierownika zakładu i wszystkich techników. Czynności kierownika zajmowały jej około pół godziny dziennie, natomiast w pozostałym czasie w dalszym ciągu wykonywała obowiązki technika rtg. Do 2014 r. w związku z pracą w warunkach szczególnych ubezpieczona, podobnie jak inni technicy rtg, pracowali po 5 godzin dziennie, a od 2014 r. po 7,5 godziny. Badania okresowe techników były wykonywane pod kątem stanowiska narażonego na jonizację. Prace należące do obowiązków technika rtg ubezpieczona wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie całego zatrudnienia w Szpitalu (...) w B..

Razem z ubezpieczoną w Szpitalu (...) w B. pracowali: I. G. (zatrudniona w latach 1979-2016), T. K. (zatrudniona w latach 1989-2014), J. S. (zatrudniona w latach 1981-2017) oraz J. L. (zatrudniony od 1986 r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonej, charakterystyki stanowisk pracy ubezpieczonej za cały okres zatrudnienia (k.41-42), zeznań świadków: I. G. (nagranie z rozprawy z 6 sierpnia 2019 r. m. 28.09 i n. k.60), T. K. (nagranie z rozprawy z 6 sierpnia 2019 r. m. 41.49 i n. k.60), J. S. (nagranie z rozprawy z 6 sierpnia 2019 r. m. 51.21 i n. k.60) i J. L. (nagranie z rozprawy z 6 sierpnia 2019 r. m. 1.00.07 i n. k.60) oraz przesłuchania ubezpieczonej (nagranie z rozprawy z 6 sierpnia 2019 r. m. 1.08.51 i n. k.60).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy. W szczególności Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków i twierdzeniom ubezpieczonej, gdyż są spójne, wiarygodne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, nadto znajdują potwierdzenie w dokumentach potwierdzających zatrudnienie ubezpieczonej, w tym w dokumentacji osobowej odwołującej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczy uprawnień ubezpieczonej do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008r.
- w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie ubezpieczona jest uprawniona do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.). Jednak nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015r. sygn. akt III AUa 717/15 (LEX nr 1964970), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zauważyć także trzeba, iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy z 2008 r. o emeryturach

pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 u.e.r.f.u.s. kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczoną na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem (...) Oddział w Z. w zaskarżonej decyzji z 1 marca 2019 r. nie zaliczył ubezpieczonej żadnego okresu takiej pracy. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej do stażu pracy w szczególnych warunkach żadnego okresu zatrudnienia, w tym okresu pracy w Szpitalu (...) w B. od 1 lipca 1979 r. do 30 września 1990 r. na stanowiskach technika elektroradiologii i starszego technika elektroradiologii, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracodawca nie powołał się na odpowiednie rozporządzenie resortowe z podaniem działu, pozycji i punktu gdzie figurują podane stanowiska pracy. Ponadto organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia ubezpieczonej u ww. pracodawcy w okresie od 1 października 1990 r. do 31 grudnia 2018 r. na stanowisku kierownika zespołu techników rtg, ponieważ praca ta wiąże się nie tylko z nadzorowaniem pracowników, lecz również z wykonywaniem czynności organizacyjnych, do których należą między innymi czynności kadrowe oraz inne prace administracyjno-biurowe nieobjęte wykazem stanowisk załączonych do rozporządzenia resortowego.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczona posiada wymagany 15 – letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że ubezpieczona, pracując od 1 lipca 1979 r. do 30 września 1990 r. na stanowiskach technika elektroradiologii i starszego technika elektroradiologii oraz od 1 października 1990 r. do 31 grudnia 2018 r. na stanowisku kierownika zespołu techników rtg, w rzeczywistości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę technika rtg.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonej odnośnie charakteru wykonywanej pracy, którzy precyzyjnie i przekonująco opisali przebieg wykonywanych przez odwołującą czynności. W spornych okresach odwołująca wykonywała typowe prace technika rtg, w szczególności odpowiadała za wykonywanie zdjęć rtg, mamografii, tomografii, wywoływanie i obrabianie zdjęć w ciemni, przygotowywanie odczynników, asystowanie lekarzom przy wlewach kontrastowych. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało również, że w momencie objęcia przez odwołującą stanowiska kierownika zespołu techników rtg w dalszym ciągu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała ona obowiązki technika rtg. Czynności kierownika, takie jak: udział w codziennych odprawach, dbanie o zaopatrzenie zakładu w sprzęt oraz niezbędne środki, zajmowały jej około pół godziny dziennie.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, nie zachodzą wątpliwości, iż odwołująca, pracując od 1 lipca 1979 r. do 31 grudnia 2018 r. jako technik rtg, wykonywała pracę w szczególnych warunkach wymienioną w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 4 (prace narażające na działanie promieniowania jonizującego oraz prace narażające na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia) stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Wobec faktu, że ubezpieczona spełniła także pozostałe przesłanki uprawniające ją do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonej prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Jolanta Łanowy - Klimek